

DET TRYGGE RUM

HVORDAN BLIVER SEKSUALUNDERVISNING EN GOD OPLEVELSE FOR ALLE?

Seksualundervisning kan være en udfordring for børn og unge. I dette kapitel præsenteres 3 øvelser, som kan anvendes til at rammesætte undervisningen og skabe et trygt undervisningsrum.

Hvis eleverne ikke føler sig trygge i undervisningen, kan det betyde at de ikke ønsker at deltage aktivt i undervisningen. De kan have modvilje mod at sige noget på klassen, hvis de er bange for at der bliver grinet af dem. Hvis underviseren hjælper eleverne med at skabe en tryk stemning, hvor de oplever tillid til hinanden, vil de i højere grad deltage og være nysgerrige på emnerne.

UNDERVISERENS ANSVAR

Som underviser er du ansvarlig for at skabe trygge rammer for undervisningen. For eleverne er det vigtigt, at de oplever, at der er respekt for hinandens forskellige erfaringer og synspunkter. Det er vigtigt, at man er opmærksom og reagerer på drillende eller diskriminerende udsagn.

Drillerier i lektionerne kan blandt andet skyldes, at eleverne ikke føler sig tilstrækkeligt trygge, og derfor bruger humor som et forsvar. Oplever man som underviser nedsættende kommentarer, eller at eleverne griner ad hinanden, er det derfor vigtigt at reagere og tale med eleverne om, at det er vigtigt, alle føler sig velkomne.

REDSKABER TIL AT SÆTTE GRÆNSER

Et godt udgangspunkt for at skabe tryghed i undervisningen er at fortælle eleverne, at selvom det kan være sjovt og hyggeligt at fortælle om ens egne oplevelser, så skal man overveje, hvad man vil dele i klassen. Hvis eleverne deler meget private informationer ud, kan det hurtigt blive meget sårbart og utrygt.

Derfor anbefales det at man på forhånd aftaler, at man ikke deler meget private ting om sig selv i undervisningen, men at man i stedet taler om børn og unge generelt. Det samme gælder for dig som underviser. Selvom det kan virke nemt og oplagt at tale om egne levede erfaringer, skal man så vidt som muligt undgå dette.

Det er dog vigtigt som underviser at fortælle eleverne, at de altid kan komme til underviseren bagefter, hvis der er noget, man gerne vil fortælle, men som er privat. På den måde holder man fortsat en dør åben, for elever som kan have behov for at stille mere private spørgsmål.

UTRYGHED

Nogle elever kan blive utrygge, fordi de ikke ved, hvad seksualundervisning handler om. De kan også være i tvivl om, hvad der helt konkret skal ske. Man kan afhjælpe denne usikkerhed ved at være tydelig omkring, hvilke emner undervisningen skal handle om.

Man kan også fastsætte klare aftaler for undervisningen sammen med eleverne. I seksualundervisningen kan man opleve, at nogle af emnerne kan skabe en reaktion hos elever, der er eller har været udsat for overgreb eller krænkelse. Det kan for eksempel være, når man arbejder med emner som grænser og sex. Her er det vigtigt, at man reagerer og taler med eleven og sørger for den rette hjælp.

Hvis man ved, at en elev har været udsat for overgreb og er dette indberettet tidligere, er det vigtigt at støtte eleven. Det kan man gøre ved at fortælle eleven, at det er normalt at reagere, også hvis det er sket for længe siden. Undersøg også, om eleven har brug for hjælp til at bearbejde det. Fortæller en elev om overgreb for første gang, skal eleven forsikres om, at det er godt, han/hun sagde det, og derefter skal man forhøre sig hos skolens ledelse for den videre procedure.

AFTALER OM DET TRYGGE RUM

FORMÅL:

Eleverne får de bedste forudsætninger for at kunne modtage seksualundervisning i trygge rammer

MATERIALER:

Arbejdsark med et øre på

ØVELSESBESKRIVELSE

TRIN 1

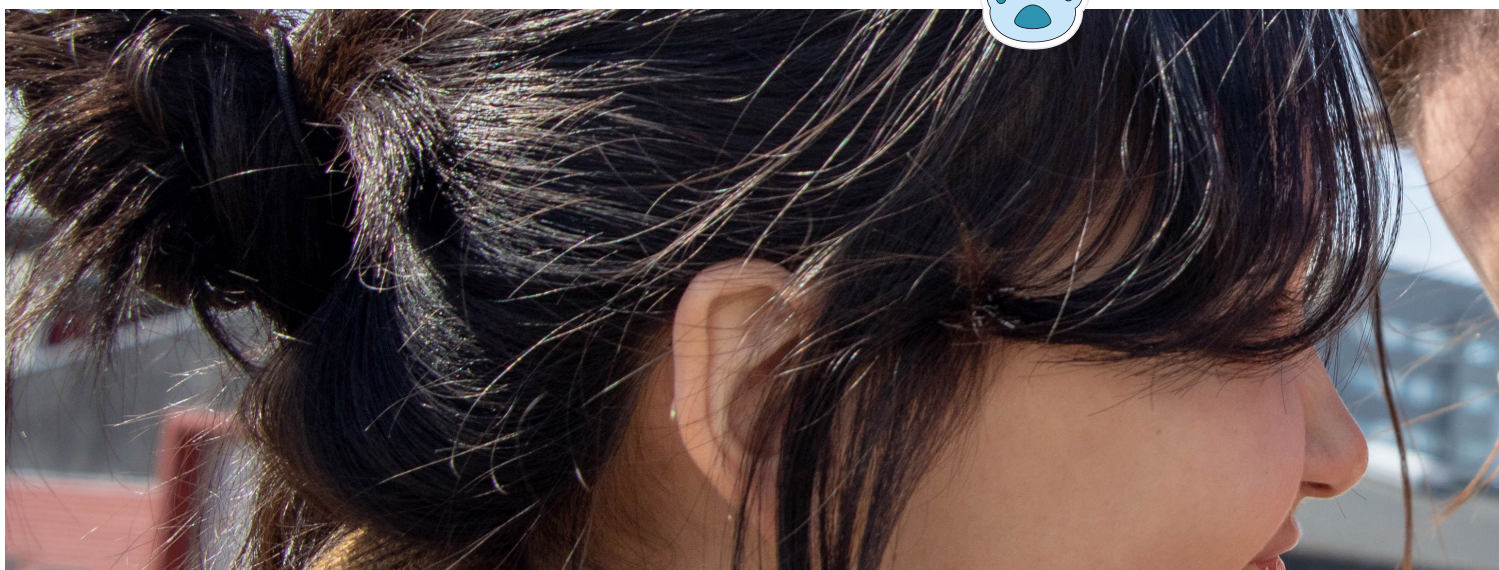
Fortæl eleverne, at det skal være en god oplevelse for alle at have seksualundervisning.

Sig også, at seksualundervisning nogle gange handler om spørgsmål og emner, man måske ikke før har talt om med sine kammerater, sin lærer og andre voksne om.

Derfor er det almindeligt, at man er usikker og tænker på, hvad andre i undervisningen mon mener om det, man siger eller gør.

TRIN 2

Fortæl så eleverne, at det derfor er en god ide at lave nogle fælles aftaler, så det bliver rart for alle at være med.

TRIN 3

Skriv **AFTALE** på et stort stykke papir eller på tavlen. Skriv herefter sammen med eleverne de regler der skal være.

AFTALE

- Vi får at vide, hvad der skal ske, så vi ikke bliver overraskede
- Vi deltager, men må gerne sige fra, hvis der er noget, vi ikke kan lide
- Vi ser alle forskellige ud. Vi taler pænt om vores egen krop og om andres kroppe
- Vi bruger ikke skældsord mod hinanden eller andre
- Vi prøver at lade være med at fortælle private ting, som vi måske fortryder bagefter
- Vi må gerne grine og have det sjovt! Vi griner sammen, og vi griner ikke ad nogen
- Vi taler pænt om hinandens familier
- Vi er alle forskellige og kan lide forskellige ting
- Vi lytter til, hvad hinanden kan lide og ikke kan lide
- Vi bruger ikke skældsord om hinanden eller om andre mennesker

TRIN 4

Når I har gennemgået aftalerne om et trygt rum og skrevet dem ned, kan eleverne gå op og skrive under på "kontrakten" for at vise, at her er tale om en fælles aftale.

SÆRLIGE AFTALER

Det kan betyde meget for nogle elever at have særlige aftaler. Det kan være grænseoverskridende for nogle at se fotografier, tegnefilm eller illustrationer af nøgne kroppe og kønsdele. For at varsle eleverne kan der laves en klar aftale om, at det fortælles inden. Lad eleverne vide, at det er i orden at lukke øjnene, hvis der er noget, man ikke har lyst til at se.

Nogle elever kan have glæde af et kort med et øre på – som på næste side. Eleven kan holde kortet med øret for at vise, at der lyttes, men at man gerne vil fredes for at deltage mundtligt. Ombestemmer eleven sig undervejs, kan kortet blot fjernes.

AFTALER OM DET TRYGGE RUM

ARBEJDSARK

Billedet viser en tegning af et øre.

ORD DER GØR ONDT

FORMÅL:

Eleverne bliver bevidste om, at nogle ord er nedgørende om andres køn, krop og seksualitet

MATERIALER:

Tavle og kridt

ØVELSESBESKRIVELSE

TRIN 1

Sig til eleverne, at I nu skal tale om ord, der kan være diskriminerende.

Lad eleverne give bud på forskellige ord, der kan bruges til at mobbe og skriv dem op på tavlen.

TRIN 2

Tal herefter med eleverne om, hvad hvert enkelt ord betyder, og hvorfor de kan bruges til at mobbe med.

Tal også om, om ordene handler om udseende, køn eller seksualitet.

Fortæl eleverne, at det er nedgørende og diskriminerende at bruge for eksempel "bøsse", "svans" og "lebbe" som skældsord.

At bruge ord der nedgør andres køn eller seksualitet er diskriminerende.

TRIN 3

Spørg eleverne, hvad forskellen er på at kalde sig selv noget, og at andre kalder en for noget.

Tal med eleverne om, hvor de er stødt på ord eller udsagn som er diskriminerende. Er der f.eks. forskel på hvordan man taler på sociale medier, ift. hvordan man taler med hinanden på skolen?

OBS. Vær som underviser opmærksom på, om nogle af eleverne er udsat for nogle af de ord der bruges til mobning. Tal om, at det ikke kun er den, man siger det til, der bliver ked af det, men måske også den eller dem, der står ved siden af og hører det.

HVAD ER SEKSUALUNDERVISNING?

FORMÅL:

Eleverne ved, hvad seksualundervisning handler om

Eleverne kan udtrykke, hvad de selv synes er vigtigt i seksualundervisning

MATERIALER:

Arbejdsark 1 og 2, sakse

ØVELSESBESKRIVELSE

TRIN 1

Del arbejdsark 1 med en tænkeboble ud til hver elev.

Fortæl eleverne, at de enten alene eller to og to skal skrive i tænkeboblen, hvad de tænker, når de hører ordet "seksualundervisning".

TRIN 2

Lad eleverne fortælle, hvad de har skrevet eller læs det op for dem. Skriv elevernes udsagn og pointer op på tavlen, mens de fortæller.

TRIN 3

Hvis eleverne ikke har nævnt følgende emner, så skriv også dem op på tavlen:

Køn, krop, seksualitet, grænser, normer, relationer, pubertet, sjov, følelser, kærester og prævention.

TRIN 4

Giv eleverne arbejdsark 2 og sig, at de skal klippe de små bokse med ord ud.

TRIN 5

Herefter skal de i små grupper lægge ordene i en pyramideform.

Det eleverne synes er vigtigst at lære om, skal de ligge øverst i pyramiden. Herunder skal de lægge de to ord, som de mener er næst vigtigst, og herunder de mindst vigtige ord.

TRIN 6

Lad eleverne gå rundt til hinanden og se hinandens pyramider. Tal med eleverne om, hvor elevernes pyramider er forskellige, eller hvor de er ens.

Formålet med denne øvelse er, at eleverne får en idé om, hvilke emner der bliver taget op i seksualundervisningen. På den måde får eleverne et godt overblik, og de har mulighed for at reflektere over, hvad de gerne vil lære mere om.

For nogle børn og unge kan ordet "seksualundervisning" virker skræmmende, fordi de tror at der skal snakkes om sex og kønsorganer. Øvelsen kan hjælpe med at skabe en bredere definition af, hvad seksualundervisning også er. Det kan desuden hjælpe underviser med, at få overblik over hvilke emner og temaer der er særligt relevante for klassen.

HVAD ER SEKSUALUNDERVISNING?

ARBEJDSARK 1

HVAD ER SEKSUALUNDERVISNING?

ARBEJDSARK 2

KØN	KROP	SEKSUALITET	GRÆNSER
NORMER	RELATIONER	PUBERTET	SJOV
FØLELSER	KÆRESTER	PRÆVENTION	

Klip firkanterne ud og læg dem i en pyramide sådan her

I kan selv tilføje flere ord i de tomme felter

pyramide sudan hier

The diagram illustrates the internal structure of the Great Pyramid of Giza, showing a series of horizontal layers. A curved arrow points from the top layer down to the middle layers, indicating a transition or a specific feature. The diagram is composed of orange lines on a white background.

